

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 9 stycznia 2012 roku skierowanym przeciwko Skarbowi Państwa powód P. W. wnosił o zasądzenie na jego rzecz kwoty 80 000 złotych na podstawie art. 448 k.c. oraz o stwierdzenie bezprawnego naruszenia jego dobra osobistego przez kuratora zawodowego W. P.. W piśmie z dnia 2 lutego 2012 roku sprecyzował, że pozywa Skarb Państwa – Sąd Rejonowy w R. i W. P. jako osobę fizyczną. Sprecyzował treść przeprosin (k.20).

W uzasadnieniu swojego żądania podał, że pozwany W. P. jako kurator zawodowy sporządził wniosek o zarządzenie wykonania kary pozbawienia wolności warunkowo zawieszanej w sprawie VIII K 234/08. We wniosku w sprawie IX Ko 6549/11 stwierdził, że powód jest winny w sprawie VIII K 899/11 Sądu Rejonowego w R., przesądzając o winie zanim zapadł wyrok. W ocenie powoda kurator zawodowy naruszył jego prawo do domniemania niewinności, gdyż w sprawie VIII K 899/11 (na chwilę składania wniosku o zarządzenie wykonania kary orzeczonej w sprawie VIII k 234/08) nie rozpoczął się jeszcze proces sądowy. Kurator formułując wniosek nie tylko naruszył prawo do zachowania domniemania niewinności zagwarantowane w art. 42 ustęp 3 Konstytucji RP i art. 6 § 2 konwencji, ale godził w jego godność osobistą i dobre imię. Powód czuje się skrzywdzony rażąco niesprawiedliwą oceną (pозew k.3-6). W pismach procesowych i na rozprawie popierał swoje żądanie, wnosił o zasądzenie odszkodowania w kwocie 80 000 złotych od Skarbu Państwa i W. P. oraz żądał od kuratora przeprosin, za to, że przesądził o jego winie zanim zapadło orzeczenie w sprawie VIII K 899/11 (k.112) nadto podnosił, że zawarte w odpowiedzi na pozew żądanie zasądzenia kosztów jest niedopuszczalne w uwagi na jego trudną sytuację materialną (k.84-93).

Pozwany W. P. w pisemnej odpowiedzi na pozew wniósł o oddalenie powództwa (k.52).

Pozwany Skarb Państwa - S. R. w. R.- reprezentowany przez P. G. S. P. wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie kosztów (k.61 - 65).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Powód P. W. wyrokiem Sądu Rejonowego w R. w sprawie VIII K 234/08 został skazany na karę 8 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres 4 lat i oddany pod dozór kuratora sądowego. Okres próby miał trwać do 18 czerwca 2012 roku. Dozór nad warunkowo skazanym sprawował kurator zawodowy W. P.. Od 4 kwietnia 2008 roku powód odbywał karę pozbawienia wolności w innej sprawie. W kilku procesach został skazany na kare łączną 6 lat i 7 miesięcy pozbawienia wolności (zeznania powoda k.112-114). Kurator zawodowy w ramach sprawowanego nadzoru ma obowiązek zwracać się do zakładów karnych o przysyłanie opinii co do sposobu zachowania dozorowanego w zakładzie karnym (pismo Ministerstwa Sprawiedliwości z dnia 10 listopada 2009 roku k.57 – 60, zeznania pozwanego W. P. k.113v-114)). W związku z powyższym pozwany W. P. zasięgnął opinii z Aresztu Śledczego w R.. W opinii z dnia 21 października 2011 roku zostało zawarte stwierdzenie, że w dniu 18 lutego 2011 roku P. W. dopuścił się czynnej napaści na wychowawcę i że został zaliczony do kategorii niebezpiecznych. Na podstawie art.172 k.k.w. § 2 i art. 75 § 2 kk kurator sporządził wniosek o zarządzenie wykonania warunkowo zawieszanej kary pozbawienia wolności (kserokopia wniosku k.54, kserokopia opinii k.55). Takie sformułowanie wniosku w ocenie powoda naruszyło jego dobra osobiste w postaci prawa domniemania niewinności. Nie zgadza się ze stwierdzeniem, że dopuścił się tego czynu. Kurator wyciągnął niekorzystne konkluzje, zanim zapadło prawomocne orzeczenie w sprawie VIII K 899/11. Kwota 80 000 złotych dochodzona pozwem ma stanowić rekompensatę za godzenie w godność osobistą powoda i jego dobre imię. Powód czuł się poniżony przez kuratora, za to, że nie miał zachowanego prawa do domniemania niewinności. Godność osobista jest „super wartością”, jest niezbywalna od poczęcia do naturalnej śmierci, nie ma ceny i nie można jej przełożyć na wartość finansową (zeznania powoda). Wniosek o zarządzenie wykonania kary jest formą powiadomienia Sądu o naruszeniu porządku prawnego przez dozorowanego. Sporządzając wniosek o zarządzenie wykonania kary kurator oparł się na treści opinii Aresztu Śledczego, a następnie na podstawie ustaleń w wydziale karnym, co do wniesionego aktu oskarżenia przeciwko powodowi. Kurator nie kierował się złymi intencjami w stosunku do powoda, nie miał na celu jego poniżenia. Wykonywał swoją pracę zawodową zgodnie z literą

prawa (zeznania pozwanego k.113v-114). Powyższe ustalono w oparciu o zeznania stron i załączone dokumenty. Stan faktyczny jest bezsporny.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo jest bezzasadne i podlega oddaleniu.

Zgodnie z treścią art. 23 k.c. dobra osobiste człowieka, jak w szczególności zdrowie, wolność, cześć, swoboda sumienia, nazwisko lub pseudonim, wizerunek, tajemnica korespondencji, nietykalność mieszkania, twórczość naukowa, artystyczna, wynalazcza i racjonalizatorska, pozostają pod ochroną prawa cywilnego niezależnie od ochrony przewidzianej w innych przepisach.

W myśl art. 24 § 1 k.c. ten, czyje dobro osobiste zostaje zagrożone cudzym działaniem, może żądać zaniechania tego działania, chyba że nie jest ono bezprawne. W razie dokonanego naruszenia może on także żądać, ażeby osoba, która dopuściła się naruszenia, dopełniła czynności potrzebnych do usunięcia jego skutków, w szczególności ażeby złożyła oświadczenie odpowiedniej treści i w odpowiedniej formie. Na zasadach przewidzianych w kodeksie może on również żądać zadośćuczynienia pieniężnego lub zapłaty odpowiedniej sumy pieniężnej na wskazany cel społeczny.

Natomiast na podstawie art. 448 zdanie pierwsze k.c. w razie naruszenia dobra osobistego sąd może przyznać temu, czyje dobro osobiste zostało naruszone, odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę lub na jego żądanie zasądzić odpowiednią sumę pieniężną na wskazany przez niego cel społeczny, niezależnie od innych środków potrzebnych do usunięcia skutków naruszenia.

Powód wystąpił z roszczeniem o ochronę dóbr osobistych, które w jego ocenie, zostały naruszone. Roszczenie swoje wywodził on z faktu godzenia w jego godność i dobre imię w związku z naruszeniem zasady domniemania niewinności. Powołał się na przepisy Konstytucji i konwencji. Zgodnie z art.6 ustęp 2 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności sporządzonej w Rzymie dnia 4 listopada 1950 roku, a ratyfikowanej przez Polskę w 1993 roku (Dz.U. z 10 lipca 1993 roku), każdego oskarżonego o popełnienie czynu zagrożonego karą uważa się za niewinnego do czasu udowodnienia mu winy zgodnie z ustawą. Również art.42 ustęp 3 Konstytucji RP stanowi, że każdego uważa się za niewinnego, dopóki jego wina nie zostanie stwierdzona prawomocnym wyrokiem Sądu. Zasada domniemania niewinności wynika również z treści art.5 § 1 k.p.k. Podnieść należy, że dyrektywy zawarte w tych przepisach kierowane są do organów procesowych, a więc o winie bądź niewinności decyduje niezawisły sąd. Pozwany kurator sporządzając wniosek o zarządzanie wykonania kary oparł się na opinii Aresztu Śledczego, co do zdarzenia z dnia 18 lutego 2011 roku. Zawarte w opinii Aresztu Śledczego w R. i powtórzone przez kuratora we wniosku o zarządzanie wykonania kary informacje o osobie i zachowaniu skazanego (powoda) nie naruszają zasady domniemania niewinności, gdyż nie stwierdzają winy w rozumieniu przepisów k.k. ale opisują zachowanie się osadzonego. Inaczej nie da się opisać zachowania się skazanego, który jak wynika z opinii z dnia 21 października 2011 roku, dopuszczając się czynnej napaści na funkcjonariusza służby więziennej rażąco naruszył zasady regulaminu odbywania kary pozbawienia wolności.

Oprócz kuratora zawodowego powód pozwał również Skarb Państwa - S. R. w. R.. Art. 417 § 1 k.c. od strony podmiotowej wprowadza zasadę, że za szkodę wyrządzoną przy wykonywaniu władzy publicznej odpowiada ta osoba prawna, z którą związana jest jednostka organizacyjna bez osobowości prawnej lub osoba fizyczna wykonująca uprawnienia władzy publicznej. Chodzi tu więc o odpowiedzialność: Skarbu Państwa, jednostki samorządu terytorialnego, innej osoby prawnej wykonującej władzę publiczną z mocy prawa. Na gruncie przepisu art.23 § 1 k.c. i art. 417 § 1 k.c. podstawową przesłanką warunkującą odpowiedzialność stanowi bezprawność działania lub zaniechania. Okolicznością wyłączającą bezprawność naruszenia dóbr osobistych jest działanie w ramach obowiązującego porządku prawnego, co w niniejszej sprawie miało miejsce. Niezależnie zatem od subiektywnego odczucia powoda, powództwo należało oddalić z powodu braku bezprawności po stronie pozwanych.

O kosztach procesu należnych stronie pozwanej orzeczono na podstawie art.98 k.p.c., na które składają się koszty zastępstwa procesowego w kwocie 3 600 złotych. Przepis ten wyraża w zakresie kosztów procesu zasadę odpowiedzialności za jego wynik, co oznacza, że strona przegrywająca sprawę zwraca na żądanie przeciwnika koszty

procesu. Dla oceny, czy strona przegrała sprawę, obojętne jest, czy ponosi ona winę za prowadzenie procesu. Sam fakt, że sprawę przegrała, choćby nawet tylko formalnie, kwalifikuje ją jako stronę przegrywającą i obowiązuje do zwrotu kosztów przeciwnikowi (tak Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 23 lutego 2012 roku Cz 146/11 LEX nr 1147818). Sąd nie znalazł podstaw do zastosowania art. 102 k.p.c. zgodnie z którym, w wypadkach szczególnie uzasadnionych sąd może zasądzić od strony przegrywającej tylko część kosztów albo nie obciążać jej w ogóle kosztami. Przepis ten stanowi bowiem wyjątek od zasady obciążania kosztami postępowania stroną przegrywającą proces (art. 98 k.p.c.). Sama okoliczność, że powód, ze względu na swoją trudną sytuację życiową i majątkową, korzystał ze zwolnienia od kosztów sądowych nie jest wystarczająca do przyjęcia, że w sprawie zachodzi szczególnie uzasadniony wypadek, o którym mowa w art. 102 k.p.c. Zgodnie bowiem z art. 108 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, zwolnienie od kosztów sądowych nie zwalnia strony od obowiązku zwrotu kosztów procesu przeciwnikowi. Zwolnienie od kosztów sądowych nie może pociągać za sobą automatycznie konsekwencji w postaci przyjęcia, że zachodzi "wypadek szczególnie uzasadniony" w rozumieniu art. 102 k.p.c. (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 lutego 2010 r., I CZ 112/09, Lex nr 564753). Należy mieć przy tym na uwadze, że celem instytucji zwolnienia od kosztów sądowych jest zagwarantowanie prawa strony dostępu do sądu, które to prawo nie powinno być ograniczane ze względu na sytuację materialną strony. Uwzględnienie tego celu odpada w sytuacji, gdy sąd rozstrzyga o kosztach procesu między stronami (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 25 sierpnia 2011 r., II CZ 51/11, Lex nr 949023). Oceny braku podstaw do zastosowania art. 102 k.p.c. nie zmienia to, że obecna sytuacja życiowa i majątkowa powoda spowodowana odbywaniem kary pozbawienia wolności jest trudna. Powód, podejmując decyzję o wytoczeniu pozwu, powinien był uwzględnić możliwość ponoszenia konsekwencji procesowych - w postaci obowiązku zwrotu kosztów poniesionych przez stronę przeciwną - w razie przegranej sprawy. Biorąc pod uwagę powyższe orzeczono jak w punkcie II- gim wyroku. Marginesowo podnieść należy, że przywołane przez powoda postanowienie Sądu Apelacyjnego w Lublinie (I Acz 683/11), dotyczy innej sytuacji, a mianowicie obciążenia kosztami zastępstwa procesowego przy cofnięciu pozwu.

/-/ Na oryginale właściwy podpis.-